
Alle zeilen bijzetten

interview met Simon Evers

In verband met zijn naderende afscheid als voorzitter van de VGVZ interviewen wij Simon Evers op zijn werkplek, het OLVG in Amsterdam.

Gerline de Jong en Eric Bras

SIMON ONTVANGT ONS in zijn werkkamer, die zich kenmerkt door een uitgesproken rooms-katholieke uitstraling. Simon is zes jaar voorzitter van de VGVZ geweest en al eerder penningmeester. In totaal heeft hij zich bestuurlijk negen jaar met de VGVZ bezig gehouden. Toen hij aantrad, verkeerde de VGVZ in crisis rond de oprichting van een kwaliteitsregister. Zijn termijn als voorzitter is iets opgerekt om in alle ontwikkelingen die nu achter ons liggen, continuïteit te waarborgen.

Wie ben je?

Simon vertelt een bloemrijk verhaal over zijn weg naar het vak van geestelijk verzorger. Geboren in Amsterdam in het Anna Paviljoen van hetzelfde ziekenhuis waar hij nu werkt. Zijn thuis was katholiek, maar niet uitgesproken kerkelijk. Via de studie economie in Rotterdam en de daar werkzame studentenpastor ging hij mee op een Abdijweekend naar een Benedictijnenklooster in Brugge. Daar werd hij geraakt en is hij in 1979 ingetreden.

Simon: 'Ik dacht: ik blijf mijn hele leven monnik, maar door verdere studie die ik in Rome mocht volgen, kwam ik in aanraking met andere culturen en het stadse leven. Daardoor ontstond weer een andere oriëntatie. Ik had ook toen al door dat het klooster waar ik woonde uiteindelijk een bejaardenhuis zou worden, met mij als jongste. In die rol zag ik mij niet. Ik ben nog wel in 1988 priester gewijd, maar heb daarna het klooster verlaten. Ik moest mezelf opnieuw uitvinden; ziekenhuispastor bleek daarvoor de beste basis te bieden. Eerst in Nijmegen, daarna in 1996 in het OLVG.'

Wie ben je als geestelijk verzorger?

'Ik ben toch voornamelijk een RK pastor, die wel contact heeft met iedereen. Geestelijk verzorger is een brede term, maar degene die die functie bekleedt is iemand met een eigen positie. Er wordt wel tegen mij gezegd, ook door ziekenhuisbestuurders, dat we op zoek moeten naar een andere benaming voor de functie, die beter begrepen wordt. Je hoort wel: spiritueel zorgverlener of zingevingsconsulent. Het zijn termen die te mager zijn of niet begrepen worden. Hoe je jezelf ook noemt, mijn ervaring is dat het het gesprek niet beïnvloedt. En met het oog op alle katholieke parafernalia: 'geestelijke verzorging moet niet kleurloos worden: deze stijl hoort bij mij. Mijn islamitische collega draagt een hoofddoek: daar kan je ook niet naast kijken.'

Staat dit standpunt niet haaks op alle veranderingen die je hebt begeleid als bestuurder?

‘In de functie van voorzitter heb ik geprobeerd overstijgend te denken. Verdeeldheid maakt krachteloos en kost enorm veel energie. De voorzitter heeft hierin een dienstbare rol en moet bereiken dat aan ieder lid recht gedaan wordt. De klassieke opleiding die ik gevolgd heb, bestaat bijna niet meer. Dat betekent dat er mensen die anders opgeleid zijn het vak gaan uitoefenen. Daar moet je op inspelen, rekening mee houden. We hebben ingezet op een zeer brede toegang tot de vereniging, op de borging van de kwa-

liteit en op het garanderen van bekwaam- en bevoegdheid. Dat betekende wel dat ik soms alle zeilen moest bijzetten om die nieuwe opleidingen te verstaan. Persoonlijk had ik heel goed kunnen leven met een VGVZ waar alleen klassieke ambtsdragers lid van zijn. De praktijk is anders. Als bestuurder moet je visie hebben, maar ook pragmatisch zijn. Dat ik dit proces heb kunnen begeleiden en dat dat uiteindelijk geleid heeft tot de incorporatie van niet institutioneel gezonden in de VGVZ, betekent bijvoorbeeld niet dat iemand met die achtergrond per se in het OLVG een plek zou moeten hebben.’

Is het je gebeurd dat je ergens niet in mee kon als voorzitter?

‘Soms heeft het heel wat moeite gekost om anderen te begrijpen. Ik ben eigenlijk alleen aangelopen tegen harde kerkelijke standpunten, waar geen beweging in te krijgen was.

Was het geen achterhoedegevecht als je kijkt naar de hoe snel de ontwikkelingen in de wereld gaan? Je komt zo weinig mensen tegen die nog weet hebben van religie of wat daarmee samenhangt.

‘Ik zou eerder zeggen: achterstallig onderhoud waar we te lang mee bezig zijn geweest. We zijn ons in feite te laat gaan richten op wat geestelijke verzorging voor de organisatie en cliënten kan betekenen. Het onderzoek *God in Nederland* laat natuurlijk een beweging zien, dat ervaar ik ook hier in het ziekenhuis. Wij roepen als geestelijk verzorger aan de andere kant ook iets op waar mensen waarde aan hechten. Er is dan ook geen vraag naar kerkelijke standpunten, maar wel naar een zinvolle bijdrage bijvoorbeeld in het gesprek rond palliatieve zorg, kwetsbare ouderen, ethiek. Maar natuurlijk ook in het persoonlijk gesprek met patiënten. Dat vraagt dus om professionalisering die niet los te zien is van inhoudelijke levensbeschouwelijke positionering.’

Wat was voor jou je zogeheten *finest hour* als voorzitter?

‘De viering van het 40-jarig jubileum van de VGVZ in aanwezigheid van het Koninklijk Huis heb ik als een heel mooi feest ervaren voor de hele vereniging. We stonden daarmee op de kaart en het werkte ook verbindend. Verder noem ik de werking van de regiegroep: dat er voor de eerste keer vertegenwoordigers van de kerken, de opleidingen en de andere partijen aan één tafel zaten en aan één doel werkten. Het waren partijen die eerder slechts vochten voor hun eigen belang en nu in staat waren om overstijgend te denken. Het is toen gelukt om banden te smeden. En als laatste noem ik de verschillende ALV's waarin grote stappen gezet zijn, waar de leden achter de ontwikkelingen zijn gaan staan. Waar ik onder

geleden heb is de opstelling van *hardliners*.’

What if? Stel nu dat dit interview plaatsvond bij je aantreden als voorzitter van de VGVZ. Wat zou je dan zeggen?

‘Als dat de vraag zou zijn, dan zou ik willen gaan voor een heldere verwoording van wat geestelijke verzorging bijdraagt in het contact met cliënten en naasten. En dat op basis van wetenschappelijk onderzoek. Daar zijn we helaas nog ver van af.’

Is er voor de geestelijke verzorging nog tijd om die stappen te zetten?

‘Er zijn enorme veranderingen gaande in de zorg. Geld wordt ingezet voor technologische ontwikkelingen. Alles wat ‘erbij’ komt, verdwijnt steeds verder uit de instituties van zorg. Het zal de komende tien jaar niet gemakkelijk zijn om geestelijke verzorging op de kaart te houden. Ik ben ervan overtuigd dat de waarde en de bijdrage van geestelijk verzorgers niet wordt betwijfeld. Maar de vraag is vanuit de instellingen steeds meer: wat moeten wij als zorginstelling bieden? En daar hoort geestelijke verzorging waarschijnlijk niet vanzelfsprekend bij.’

Wat is hierin de rol van de VGVZ? Zou die rol niet groter kunnen zijn?

‘Er wordt vanuit de VGVZ veel genetwerkt. Met de politiek, de zorgverzekeraars, maar hun boodschap is onveranderlijk dezelfde: levensbeschouwing en daarmee geestelijke verzorging hoort tot het domein van het individu. Alternatieve modellen voor geestelijke verzorging zijn niet zomaar voorhanden. Het zou denk goed zijn om verbanden aan te gaan, bijvoorbeeld in de vorm van een klankbordgroep, met verschillende sectoren – defensie en justitie. Verder zou het ook verstandig zijn om meer samen te werken met andere kleine beroepsgroepen in de zorg – zoals bijvoorbeeld intensivisten – en met brancheverenigingen om visie te ontwikkelen en steviger te staan. Alle gespecialiseerde beroepen moet hun waarde aantonen, daar liggen mogelijkheden. Alles bij elkaar is het geen gemakkelijke vraag om te beantwoorden.

De vraag die wij nog al eens horen is: wat is eigenlijk het nut van de VGVZ? Het lidmaatschap is duur, je krijgt het niet meer terug van de instelling waar je voor werkt en we horen zo weinig resultaten. Is er voor geestelijk verzorgers eigenlijk nog wel reden om lid te zijn van VGVZ?

Hier noemt Simon niet minder dan tien redenen voor geestelijk verzorgers om toch lid te zijn van VGVZ. 'De vereniging vertegenwoordigt ons en geeft een ingang bij alle betrokken externe partijen. Al is het resultaat niet altijd wat we willen. Daarbij is het stafbureau een mogelijkheid om allerlei zaken – studiedagen, website – te realiseren die wij als geestelijk verzorgers niet in werktijd of vrije tijd voor elkaar krijgen. Verder de beroepscode en beroepsstandaard, een instrument dat in- en extern van grote waarde kan zijn. We doen er nog te weinig mee, maar je kunt het alleen als vereniging vaststellen en onderhouden. Verder noem ik nog het tijdschrift, de bedding die de VGVZ geeft aan individueel werkende geestelijke verzorging, de positie van onderhandelaar die de

VGVZ inneemt bij CAO-onderhandelingen, het kwaliteitsregister, het zoeken naar nieuwe vormen van geestelijke verzorging en het volgen van internationale ontwikkelingen in ons vak. Persoonlijk heb ik veel steun ervaren van directe collega's, die zich georganiseerd hebben in werkvelden en sectoren en later collega's waarmee ik in het bestuur zat.'

Heeft het voorzitterschap van de VGVZ jou als geestelijk verzorger veranderd?

'Dat vind ik van mezelf moeilijk te zeggen. Wat ik wel weet is dat ik een bijdrage heb willen leveren aan het vak dat ik uitoefen. Het voorzitterschap is op mijn pad gekomen en ik denk dat ik het juiste type voor de afgelopen tijd ben geweest: iemand die verbindt en op zoek is naar consensus. Als verantwoording hier in huis heb ik altijd gezegd: ik heb het ook nodig om af en toe buiten te spelen om het binnen leuk te blijven vinden. Het was goed om te doen, maar na zoveel jaren is het heel prettig om het los te laten.'